

Dr. Bakos-Kovács Kitti PhD.
egyetemi adjunktus

Olasó lecke
Időigénye: 30 perc

A RÉSZVÉNY, MINT ÉRTÉKPAPÍR.

A) A RÉSZVÉNY ÉRTÉKPAPÍR JELLEGE.

B) A RÉSZVÉNY ÁLTAL MEGTESTESÍTETT JOGOSULTSÁGOK.

C) A RÉSZVÉNY ELŐÁLLÍTÁSI MÓDJA.

D) A RÉSZVÉNY JOGOSULTJA.

E) A RÉSZVÉNY NÉVÉRTÉKE.

F) A RÉSZVÉNY FORGALOMKÉPESSÉGE.

A részvény a kibocsátó részvénytársaságban gyakorolható tagsági jogokat megtestesítő, névre szóló, névértékkel rendelkező, forgalomképes értékpapír.

A részvény, mint értékpapír.

A részvénytársaság tőkeegyesítő jellege folytán, valamint a részvényesek anonimitása mellett megjelenő befektetési célzat következtében a **részvénytársaság** olyan társasági forma, **amely a tagsági jogokról értékpapírt állít ki**. A részvény értékpapír minősége folytán akként testesíti meg a tagsági jogokat, hogy azok gyakorlása, átruházása – figyelemmel az értékpapír Polgári Törvénykönyvben foglalt fogalmára is – nem függetleníthető magától a részvénytől, legyen az akár okirati formában, akár dematerializált adatösszességként kiállítva.

Az értékpapír fogalma a Polgári Törvénykönyv alapján

A Ptk. 6:565. §-a alapján az értékpapír olyan egyoldalú jognyilatkozat, amely papíralapú okiratként vagy jogszabályban megjelölt más módon létrehozott, rögzített, nyilvántartott és továbbított adatösszességként (dematerializált értékpapírként) a benne foglalt jogot úgy testesíti meg, hogy azt a jogot gyakorolni, arról rendelkezni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet. Ha jogszabály meghatározza egyes értékpapírfajták kötelező tartalmi elemeit, kizárólag az ezeknek megfelelő okiratot vagy dematerializált értékpapírt lehet az adott értékpapírfajtába tartozó értékpapírnak tekinteni.

Az egyoldalú jognyilatkozatból a jogszabály rendelkezése folytán keletkezik kötelelem; ilyen kötelelemnek minősül az értékpapír. A részvény a Ptk. 3:213. § (1) bekezdése alapján jogszabályban meghatározott értékpapír, kiállításának további jogalapja a Ptk. 3:216. §-a, az okirat kötelező tartalmi elemeit a Ptk. 3:215. §-a határozza meg. A Ptk. 6:565. §-ában foglaltakba illeszkedve a részvény a részvénytársaság egyoldalú jognyilatkozata, melynek tagsági jogokkal kapcsolatos tartalmát az egyes részvényfajtákra és részvényosztályokra, valamint a részvényesi jogok és kötelezettségekre irányadó, a Polgári Törvénykönyvbe foglalt jogszabályi előírások határozzák meg azzal, hogy a törvényi előírásokon túlmenően az alapszabályon alapulva, illetve annak együttes figyelembe vételével és tartalommal jön létre a kötelelem. **A részvényhez kapcsolódó értékpapírjogviszony a társasági jogi jogviszonyra, mint alapjogviszonyra épül.** A részvénytársaság alapszabálya tehát a jogszabályi előírásokkal együtt adja meg az értékpapír által megtestesített jogosultságok, jelen esetben a tagsági jogok tekintetében az alapjogviszony tartalmát, valamint kötelezi a részvénytársaságot.

A részvény kiállítására a részvénytársaság, mint kibocsátó köteles az alapítás, valamint az alap-tőke-emelés a cégjegyzékbe történő bejegyzését követően akkor, ha a részvényes vagyoni hozzájárulását teljes egészében a részvénytársaság rendelkezésére bocsátotta. A Polgári Törvénykönyv 3:216. §-a alapján a részvénytársaság egyrészt a részvényes kérésére jár el a részvény kiállítása érdekében, másrészt a teljes vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátását követő harminc nap elteltével erre irányuló részvényesi igény hiányában is köteles *ipso iure* megtenni az értékpapír előállításához szükséges intézkedéseket. A szupranacionális társasági formák közül részvény kiállítására jogosult az európai részvénytársaság (SE).

A részvény, mint tagsági jogot megtestesítő értékpapír.

A részvény – a jognyilatkozat tárgyát, azaz a benne foglalt jogot tekintve – **tagsági jogot megtestesítő értékpapír**. A Ptk. 3:215. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a részvényen fel kell tüntetni a részvényfajtához, részvényosztályhoz, illetve részvénytársasághoz fűződő, az alapszabályban meghatározott jogokat. A klasszikus tagsági jogok tekintetében a részvényt megilletik a szervezeti jellegű jogosultságok (pl. közgyűlésen való részvétel joga, szavazati jog), vagyoni jogok (pl. osztalékhoz való jog), illetve a részvénykönyvbe való bejegyzés joga. Arra is lehetőség van, hogy a részvény valamilyen elsőbbségi jogot testesítsen meg. A részvény által megtestesített tagsági jogokat – az okirat és a benne foglalt jog elválaszthatatlansága okán – **csak az értékpapír által, annak birtokában lehet gyakorolni**, melyre vonatkozóan alkalmazni kell az értékpapír jogosultjára és az értékpapírok átruházására vonatkozó jogszabályi előírásokat attól függően, hogy a részvény nyomdai úton vagy dematerializált formában került-e kibocsátásra.

A részvény értékpapírijogi jellegéből fakad, hogy az értékpapírban megfogalmazott jog függetlenedik az alapügylettől, önálló vagyoni értéket képvisel, hatékonyabban biztosítva ezáltal a jog forgalomképességét. A Ptk. a részvényesi jogok részvénytársasággal szembeni gyakorlásához további feltételként megköveteli, hogy a részvényes bejegyzésre kerüljön a részvénykönyvbe. A részvénykönyvbe való bejegyzésre a részvényes kérésére kerülhet sor; ugyanakkor azonban a részvényes – például befektetési célú részvénytársaság esetében – dönthet úgy, hogy nem kíván szerepelni a részvénykönyvben. Ennek ténye a részvény által megtestesített jogok tartalmát – a részvény értékpapír minőségére tekintettel – harmadik személyek irányában nem befolyásolja, csupán a részvényesi jogok részvénytársasággal szemben történő gyakorlása elé gördít akadályt a részvényes és a részvénytársaság egymás közötti viszonyában. A részvénykönyvbe történő bejegyzés hiánya nem gátolja a részvény forgalomképességét, átruházását.

A részvény előállítható nyomdai úton vagy dematerializált formában.

A részvény előállítására – a Ptk. értékpapír fogalmára vetítve – lehetőség van papír alapú okirati formában, azaz nyomdai úton, illetve elektronikus úton létrehozott, rögzített, nyilvántartott és továbbított adatösszességként, tehát dematerializált formában is. A részvény előállítási módja szerint egyrészt be kell tartani azokat az ágazati jellegű előírásokat, amelyek a részvények nyomdai úton vagy dematerializált formában történő előállítására vonatkoznak. Emellett – figyelemmel a Ptk. 6:565. § (2) bekezdésében foglaltakra – a részvény olyan értékpapírnak minősül, amelynek kötelező tartalmi elemeit a Ptk. 3:215. §-a eltérést nem engedő jelleggel határozza meg. A zártkörűen működő részvénytársaság részvényei – az alapszabály rendelkezései nyomán – nyomdai úton vagy dematerializált formában állíthatóak elő, míg a nyilvánosan működő részvénytársaság csak dematerializált részvényeket bocsáthat

ki. A dematerializált részvényről igazolás állítható ki, azonban fel kell rajta tüntetni, hogy az igazolás nem minősül értékpapírnak. A Ptk. lehetőséget ad zártkörűen működő részvénytársaság esetén a *részvények átalakítására*, amely alatt azt értjük, hogy a nyomdai úton előállított részvény dematerializált részvénnyé, a dematerializált részvény pedig nyomdai úton előállított részvénnyé alakítható át.

A részvény névre szóló értékpapír.

Nyomdai úton előállított részvény esetén a részvényen a Ptk. 3:215. § (1) bekezdésének c) pontja alapján fel kell tüntetni az első részvényes nevét. A dematerializált részvények esetében az *ugyanezen § (3) bekezdése szerint* a részvényes nevét, valamint az azonosításhoz szükséges egyéb adatokat az értékpapír-számlavezető által a részvényes javára vezetett értékpapírszámla tartalmazza. A nyomdai úton előállított részvény átruházását követően a részvény jogosultjának személyét a Ptk. 6:566. § (4) bekezdése szerint kell meghatározni, míg a részvény átruházáson kívüli jogcímen történő megszerzése esetén pedig a Ptk. 6:566. § (5) bekezdésén alapulva a 3:221. § (1) bekezdése alapján kell eljárni. A dematerializált értékpapír jogosultjának a Ptk. 6:566. § (6) bekezdésének értelmében annak az értékpapírszámlának a jogosultját kell tekinteni, amelyiken a dematerializált értékpapírt nyilvántartják. Amennyiben a dematerializált részvény megszerzésére átruházáson kívüli jogcímen kerül sor, akkor a tulajdonos-változás értékpapírszámlák közötti átvezetésére a Ptk. 3:221. § (2) bekezdésében foglalt feltételek alapján kerülhet sor. Ha a részvénynek több tulajdonosa van, a részvénytársasággal szemben egy részvényesnek számítanak; jogaikat közös képviselőjük útján gyakorolhatják, és a részvényest terhelő kötelezettségeikért egyetemlegesen kötelesek helytállni.

A részvény névértékkel rendelkező értékpapír.

A részvény **névértéke a részvényen feltüntetett, arra rávezetett érték**. A részvénytársaság *alaptőkéje* a részvények száma és névértéke alapján meghatározott. Ebből fakadóan a részvény *kibocsátási értéke* nem határozható meg a részvény névértékénél alacsonyabb összegben, hiszen akkor nem áll rendelkezésre az alapszabályban meghatározott alaptőke; a részvény névérték alatti kibocsátása semmis. A részvény kibocsátási értéke a részvény névértékével azonos vagy annál magasabb. **A részvényes részvénytársasággal szemben fennálló vagyoni hozzájárulás teljesítésére irányuló kötelezettsége az alapszabályban foglaltak szerint a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének a pénzbeli vagy apport formájában történő rendelkezésre bocsátására terjed ki.** A részvény *kibocsátási értékének névértéket meghaladó része* a részvénytársaság *alaptőkéen felüli vagyonát* gyarapítja.

A részvény névértékén és kibocsátási értékén túlmenően meg kell különböztetni a *részvény forgalmi értékét*. A részvény forgalmi értéke az az összeg, amelyet a részvény átruházásakor a részvény megszerzője *ellenértékként fizet*. A forgalmi értéket – szemben a részvény névértékével vagy kibocsátási értékével – *nem a részvénytársaság irányában kell teljesíteni*, hanem a részvény megszerzője köteles azt megfizetni a részvény korábbi tulajdonosa részére. A forgalmi érték a részvénytársaság piaci megítélésétől függően lehet alacsonyabb vagy magasabb is a részvény névértékénél, illetve kibocsátási értékénél.

A részvény forgalomképessége.

A részvény **forgalomképes** értékpapír, azaz a részvény – főszabály szerint – átruházható. Ágazati jogszabályok *állami tulajdonban álló egyszemélyes részvénytársaság esetén* a magyar állam tagsági részesedésére tekintettel a

részvény forgalomképességét, tehát átruházását, elidegenítését *kizárják*. A **dolgozói részvény** a Ptk. 3:237. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján **korlátozottan forgalomképes**, hiszen megszerzésére – történjen az akár átruhá-

zás révén – alanyi szempontból csak a részvénytársaság munkavállalói vagy azok a volt munkavállalók jogosultak, akik számára az alapszabály ezt a jogot a részvénytársasággal fennállt korábbi munkaviszonyukra tekintettel biztosítja. A részvény átruházását a *Ptk. 3:219. § (1) bekezdésének* felhatalmazása alapján **az alapszabály korlátozhatja vagy a társaság beleegyezéséhez kötheti** a *Ptk. 3:220. §-ában* foglalt feltételek mellett. A zártkörűen működő részvénytársaság alapszabálya rendelkezhet **elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvények** kibocsátásáról. Ezen túlmenően a törvény utat nyit annak is, hogy a részvény átruházásához kapcsolódóan **szerződéssel alapítsanak elővásárlási jogot, visszavásárlási jogot, eladási vagy vételi jogot**, viszont ez a részvénytársasággal, illetve harmadik személyekkel szemben csak akkor hatályos, ha az a részvényből, dematerializált részvény esetén pedig az értékpapírszámla adataiból kitűnik.

A részvény átruházása tekintetében megkülönböztetjük **az átruházás kötelmi, dologi és szervezeti hatályát**. Az *1/2000. számú PJE alapján* a részvény átruházására irányuló *megállapodás* forgatmány hiányában is érvényes, kikényszeríthető kötelmi kötelezettségvállalást eredményez. Ezen átruházási jogcím alapján a részvény tulajdonjogának dologi hatállyal történő átszállását biztosító rendelkező ügylethez kapcsolódó jogcselekmény és szerződéses kötelezettség az értékpapír *forgatmánnyal* történő ellátása, illetve dematerializált értékpapír esetén az értékpapír-számlavezető átruházó általi *értesítése*, melynek – a dematerializált értékpapírok értékpapírszámlák közötti transzferálása tekintetében – *teljesítési segédje* az értékpapír-számlavezető. A részvényátruházás szervezeti hatálya akkor áll be, ha a részvény új tulajdonosa kéri *a részvénykönyvbe történő felvételét*.

A Polgári Törvénykönyv rendelkezésein túlmenően **a sorozatban kibocsátott részvény esetén alkalmazni kell a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény előírásait** is. Sorozatban kibocsátott értékpapírról beszélünk, ha az alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket több azonos, egymással egyenértékű részre (névérték) osztva testesíti meg az értékpapír. A Tpt. az értékpapírt a forgalomba hozatal helyének joga szerint értékpapírnak minősülő *pénzügyi eszközként* definiálja, amelybe a részvény – a Ptk. fentiekben kifejtett rendelkezései nyomán, valamint a *Bszt. 6. § a) pontja* alapján – mint *átruházható értékpapír beletartozik*. A részvény *előállítására és forgalomba hozatalára vonatkozó részletes közjogi előírások*, különös tekintettel a dematerializált értékpapírok előállítására, a részvények átalakítására, az értékpapírok forgalomba hozatalára (akár zártkörűen, akár nyilvánosan történik), valamint szabályozott piacra történő bevezetésére vonatkozó rendelkezések a tőkepiaci törvényben találhatóak meg.

Felhasznált irodalom, és amelyeket további olvasásra ajánlunk

Bodor Mária – Gál Judit – Pethőné Kovács Ágnes – Tomori Erika – Vezekényi Ursula „Részvénytársaság” (hvgorac; Budapest: 2008.)

Gellén Klára „Értékpapírijog” (Pólay Elemér Alapítvány; Szeged: 2009.)

Papp Tekla (szerk.) „Társasági jog” (Lectum Kiadó; Szeged: 2011.)

Tomori Erika „Értékpapírijog és a tőkepiac szabályozása” (Közép-európai Brokereképző Alapítvány; Budapest: 2012.)

Farkas Yvette „Ptk. Hatodik Könyv Ötödik Része – avagy út az értékpapír Ptk.-ban újragondolt szabályozásáig, gyakorlati szempontból” (<https://ptk2013.hu/szakcikkek/farkas-yvette-ptk-hatodik-konyv-otodik-resze-avagy-ut-az-ertekpapir-ptk-ban-ujragondolt-szabalyozasai-gyakorlati-szemponbol/6167>)

Vékás Lajos – Gárdos Péter „Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez” (online; ujjogtar.hu; Wolters Kluwer Kiadó; Budapest)

Farkas Péter – Szász Ágnes – Tomori Erika – Török Ilona – Wieland Zsolt „Nagykommentár a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvényhez” (online; ujjogtar.hu; Wolters Kluwer Kiadó; Budapest)

Veress Emőd „A részvény, mint értékpapír” (hvgorac; Budapest: 2019.)

FÜGGELÉK

Példák nyomdai úton előállított részvényre.

A Zwack Unicum Likőripari és Kereskedelmi Rt. összevont részvénye 10000 forint értékben

Forrás: <https://www.europeana.eu/hu/item/2048128/366197>

A Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Rt. tíz darab 1000 Ft, azaz egyezer forint névértékű névre szóló tőzsrészvény

**JELLEN TANANYAG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ
EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-
2016-00014**

SZÉCHENYI

HUNGARIAN
GOVERNMENT

European Union
European Social
Fund

INVESTING IN YOUR FUTURE